

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacramentis, Mille Sexcenti Errores, Vaniloqvia, Et Cavillationes

Miletus, Vitus

Mogvntiae, 1593

VD16 M 5205

Addamvs Qvae Speciatim Hoc loco adducit Kemnitius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30094

alapatam. Ita Kemnit. qui ex leui attractu crudelem facit alapatam; quod idè fit, vt meminerimus, Christiano homini non tantum verba, sed etiam verbera & extrema supplicia patienter esse ferenda pro Christo, qui & ipse pro nobis colaphizatus, & crudeli morte innocenter fuit occisus.

456. Ludicrum esse, Confirmatis fascia ligare frontem, eamq; per dies septem circumferre, nec frontem lauare. Sed hæc Cæremonia, non vbiq;, rectè tamen obseruatur, ad designandum, septiformem Spiritus gratiam, non facile abiiciendam, sed in anima firmiter ligatam, diligenter esse custodiendam: Ac vt sacro Chrismati, quantum fieri potest, suus quoq; seruetur honor.

457. Omnes omninò cæremonias, quæ circa hoc Sacramentum adhibentur, esse ludicras, vanas, superstitiosas, idololatrias, cum verbo Dei pugnantes, & minimè necessarias. Quasi verò, omnes ridere cæremonias, magnum quidpiam sit, aut insuetum iis, qui à fide & religione omnium Maiorum suorum, vtique nec vanorum, nec superstitiosorum, publico contemptu discesserunt? Sed si tales essent, tota Ecclesia nec acceptasset aliquando, nec vt scripturis & religioni consentaneas approbasset & tradidisset.

ADDAMVS QVÆ SPECIATIM HOC

loco adducit Kemnitius.

458. Pontificios perpetuam facere anthitesin baptismi & Confirmationis, ita vt quicumq; effectus tribuuntur Confirmationi, eo ipso derogentur & detrahantur baptismi, pag. 60. At cur magis anthitesin, in his, quàm in aliis quærit Sacramentis? omnis enim effectus, eo ipso quia vni alicui Sacramento vt proprius & primarius tribuitur, aliis derogatur & detrahitur, nec enim alioquin vel distincta essent Sacramenta, vel effectus.

459. Pon-

Millesexcenti Errores,

459. Pontificios docere, baptismum non efficere hominem Christianum, sed Chrisma seu Confirmationem. Cum non nisi Christiani confirmentur? Sicut autem baptizati, non sunt veri censendi & perfecti Christiani, si Sacramenta alia maxime pœnitentiæ & Eucharistiæ contempserint, vel supinè neglexerint, ita neq; si Confirmationem aspersionati fuerint.

460. Christianos non denominari à Chrismate. At obsecro à quo alio? An fortè à Christo? at is ipse aliunde non denominatur quàm à Chrismate, quid enim aliud est Christus vel Christianus (si nomen spectes) quàm Chrismatus? Ita Cyrillus quem citat Kemn. & August. lib. 3. contr. lit. petil. cap. 104.

1. Ioh. 3.

461. Christianos denominari ab interiori Spiritus & gratiæ vnctione, iuxta illud: Vos vnctionem habetis, &c. Cum & ipsa interior Spiritus sancti vnctio, non nisi ab exteriori denominetur & denotetur, quod sicut oleum corpus, ita gratia vngat animam, &c.

Act. 9.

462. Antiochiæ, Credentes fuisse dictos Christianos, priusquam essent Chrimati. Hoc si quis neget, vnde probabitur, an quia non est scriptum? at nonne scriptum est, dictos fuisse Christianos? quid est autem Christianus nisi Chrimatus? exteriori quidem Chrismate, vt signo exteriori & visibili, gratia verò & sanctificatione, vt Chrismate interiori & spirituali?

Habetur tom. 5.
Biblio. patr.

463. Rursum: Antiochiæ, dictos fuisse homines Christianos, priusquam Chrismate essent vncti. Cum Theophylus sextus à D. Petro Antiochenus Episcopus in lib. 1. ad Autolycum à Chrismate fuisse sic dictos scribat. An Episcopus Antiochenus, quid Antiochiæ actum fuerit, ignorauit? Sed & Apostolus id non obscure insinuauit, cum dixit: *Qui confirmat nos Deus, & qui vnxit nos, & signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris, vbi externam ab interiori Spiritus discernit vnctione.* Idem 2. li. Supr.

2. Cor. 1.

464. Pontificios docere, non dari per baptismum se priformem Spiritus sancti gratiam, cum eam per confirmationem dari doceant. Kemnitius ibid. Cum paulò post pag. 71. diuersum

ipse probet ex Patribus; non enim ideo derogatur gratia vni, quia tribuitur suo modo, Sacramento alteri, Si autem omnis gratia conferretur per vnum, frustra instituta essent alia.

465. Pontificios docere, in baptismo non dari Spiritum sanctum, quo resistamus cupiditatibus, mundo & Diabolo. *Idem.* Minimè verum: In omnibus enim Sacramentis gratia datur, non tamen omninò eadem.

466. Pontificios docere, non posse in se habere baptizatos gratiam, nisi vngantur. *Idem.* Verum baptizatos non posse habere in se gratiam baptismi, sine Confirmatione, falsum est, neque id docent Pontificij: Posse verò habere gratiam Confirmationis, vanum est, neq; enim effectus alicui Sacramento proprius, ipso non percepto Sacramento, percipitur.

467. Pontificios docere, non esse plenè filios Dei baptizatos, nisi vngantur. *Idem.* Omninò; non tamen eo, quem isti fingunt sensu, sed quia nemo filius DEI, Sacramenta DEI contemnit, vel supinè negligit. Hinc est, quod homo, quantumvis baptizatus, filius Dei esse non potest, nisi pœnitentiam agat, & Eucharistiam percipiat, dicente Christo: *Nisi pœnitentiam egeritis, Luc. 13o omnes simul peribitis. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis. Ioan. 6o*

468. Pontificios docere, Baptismum neminem facere regni Dei participem, quia per Confirmationem participem fieri docent. *Idem.* Sed quæro, an participem faciat baptismus, sine pœnitentia & Cœna? Itaq; nullum Sacramentum, contempto neglectòue altero, participem facit regni Dei.

469. Pontificios docere, homines in baptismo non accipere Spiritum tuentem, defendentem, gubernantem & roborantem. *Ibid.* Minimè: suo enim modo, gratiam in singulis docent percipi Sacramentis.

470. Pontificios docere, per baptismum solummodo preparari domum Spiritui Sancto, in eam autem nec Patrem, nec filium, nec Spiritum sanctum descendere, donec vngantur baptizati. *Ibid.* Suo sensu modoq; vt suprà. Et quæro, Num Spiritus

Sanctus

sanctus in Apostolis aliisue fuerit baptizatis, priusquam in eos in die Petri costes vel per manus impositionem descenderat? Act. 1. 8. 19.

471. Pontificios docere, Non conferri plenitudinem gratia per baptismum, sed per Confirmationem. Omnino: sed (vt sapè) scio, non quouis sensu, si enim gratia omnis conferretur per baptismum, ceteris gratia nulla restaret Sacramentis.

472. Pontificios docere, homines non incorporari Christo per baptismum, sed per oleum Confirmationis. Minimè gentiū: etenim solum baptismum regenerationis & initiationis esse Sacramentum agnoscunt & docent.

473. Pontificios docere, homines non sanctificari per baptismum, sed per oleum. Atqui non negat sanctificari, qui asserit vno magis sanctificari, quam altero.

474. Hæc omnia, quæ commemorata sunt, detrahi & derogari baptismo, si ea per Confirmationem conferri dicantur. Absit: Neq; enim ideò remissio peccatorum ipsi detrahitur baptismo, quia ipsam quoq; confert pœnitentia: suo enim modo & baptismo tribuitur, & ceteris Sacramentis gratia.

475. Superfluum omnino fore, & minimè necessarium baptismum, si ea omnia quæ commemorata sunt, confirmationi tribuantur & vñctioni. *Idem.* Cum is ipse pag. 24. scribat, Non ideò superflua vel contemnenda esse Sacramenta, si iustificatio conferantur. Nec ideò oculus abiiciendus est alter, quia vno videtur lumen; Neque ideò baptizari Cornelius non debuit, quia priusquam baptizaretur, iustificatus fuit, sicut circumcidi debuit Abraham, licet antè Circumcisionem per fidem esset iustificatus, maximè cum Sacramenta non eandem, sed suo modo & mensura, suam qualibet conferant gratiam.

Act. 9.

476. Non esse necessarium nouum confingere Sacramentum, propter nescio quàm peculiarem Spiritus sancti gratiam, cum multa sint alia media diuinitus instituta, per quæ gratia eiusmodi hominibus exhibeatur. *Idem.* Et idem supr. Hæc enim ratione nec ipse necessarius esset baptismus, vel Cœna: Et cum multa sint gratia media, cur vnum amplectimur, alterum aspernamur?

477. Ipsam baptismi gratiam sufficere ad ea omnia, propter quæ gratia confirmationis confingitur. *Idem pag. 63.* Sed si gratia baptismi sufficit, ad quid Kemnitius orat? Pœniter? cœnat? &c.

478. Pontificios quosdam asserere, Sacramentum hoc non à Christo, sed traditum esse ab Apostolis: An ergo non sufficiunt Apostoli? An Christus non instituit, quod per Apostolos tradidit? Aut idem fortassis est, Non esse scriptum quod Christus instituerit, & Christum non instituisse? An non eadem Ecclesia Sacramentum à Christo & Apostolis prouenire tradit, quæ scripturas ipsas prouenire tradit?

479. Vnctionem istam non ab Apostolis, sed prouenire ab hæreticis Montanistis. *Kemn. Idem supr.* Non enim Montanisticam, sed Apostolicam esse traditionem Ecclesia tradidit, quæ si Montanistica esset, vt cætera Montani, ita hoc quoq; dogma, ab Ecclesia damnatum esset.

480. Veteres, crebram quidem Olei facere mentionem, nō tamen vt distincti Sacramenti, sed vt Cæremonia baptismi, quæ recipiebantur ab hæreticis baptizati. Alienum hoc esse à vero, fusè probat Bellarminus: Quin & ipse Tertullianum, Cyprianum, Cyrillum, Cornelium, Rabanum, Durandum, Gerson. & cæteros, ea in re errasse, scribit Kemnit. pag. 68. 69.

481. Pontificios, Vnctionis Sacramentum, non nisi ex apocryphis, supposititiis, & commentitiis antiquorum probare scriptis. Scilicet, apocryphum est & commentitium Kemnitio, quicquid ipsius consentaneum non est commentis. An Tertull. Cypr. Cyr. August. &c. commentitij sunt, & non probati vetustiq; auctores?

482. Veteres appellare Confirmationem seu Vnctionem largo quodam modo, & improprie Sacramentum. *Kemn.* Cum (vt sup.) August. Sacrosanctum vocet Sacramentū, sicut est ipse baptismus? An baptismus quoque largo quodam modo, improprieq; est Sacramentum?

483. Augustin. quālibet rem sacram vocare Sacramentū.

Millesexcenti Errores,

Ibid. Et: Non tamen Sacrosanctum vocat Sacramentum, sic-
ut est ipse baptismus, hoc enim nominis Confirmationi non cui-
libet rei tribuit sacra.

484. Quamuis veteres variè loquantur de vñctione, nul-
lum tamen ex tota puriore antiquitate produci, qui detrahat
baptismo effectus supra enumeratos, eosque tribuat Vñctioni.
Kemnit. Cum ibidem longa verbositate reprehendat Cyrillum,
quod eos tribuerit? Quid autem Pontificij tribuant, quidq; tri-
buatur ipsis à Kemnitio, dictum est.

485. Cyrillu non esse tantæ auctoritatis, nec ipsius Cate-
cheses tantę certitudinis, vt vera eũ scribere, nec omninò errare,
dubitare nemo debeat. *Ibid.* At maioris saltè esse auctoritatis Cy-
rillu, quàm Kemnitium, nemo fortassis quoq; dubitabit: quam
verò auctoritatem habeat, patet ex Concil. Constantin. in epist.
ad Damasum, vt habetur apud Theodoret. lib. 5. cap. 9. Deniq;
si errasset, erroris à cæteris Patribus, totaq; Ecclesia, notatus fu-
isset: at quis errasse eum hac in parte asseruit, nisi Kemnitius?

486. Veteres longè aliter loqui de hoc Sacramento, quàm
Pontificios, ipsos enim non Confirmationem vel Vñctionem, sed
manuum vocare impositionem. *Ibid.* Vanum: quo enim no-
mine vocetur, interest parum: sicut parum refert, baptismum ne
lauacrum voces, vel Immerfionem, vel Ablutionem, vel rege-
nerationem, vel renouationem, &c. Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi, vel Cœnam, vel Eucharistiam, vel Synaxin,
&c. Vñctionem tamen appellant pleriq; omnes. Supr.

487. Veteres non meminisse mixtionis olei cum balsamo.
Ibid. Cum eius meminerit, non tam vetustissimus, quàm pro-
batissimus auctor, Greg. I. in 1. cap. Cantic.

488. Veteres communiter coniungere vñctionem cum
baptismo, proinde censuisse, non esse distinctum Sacramentum
à baptismo. *Ibid.* Cum etiam coniunxerint Eucharistiam, sicut
etiamnum obseruatur cum adultis, qui eadem die, qua bapti-
zantur, etiam confirmantur, & communicantur, Num ideo cen-
senda non sunt distincta Sacramenta?

489. *Quo* Veteres, omnes illos effectus, quos Pontificij tribuunt Confirmationi, ipsi tribuere baptismo. Quasi Pontificij (vtdictum est) non etiam, modo suo, tribuant?

490. Pontificios sentire, gratiam in vniuersum posse detrahi baptismo, & referri ad Chrisma. *Et hoc diligentissimè obseruare debere lectorem, scribit Kemn. pag. 62.* Atqui hoc nec per somnium quidem Pontificiis aliquando venit in mentem. An enim ideo detrahitur vni Sacramento gratia; quia alteri quoq; tribuitur gratia? Supr.

491. Lutheranos serio ac sedulo docere, vt homines summa cum reuerentia, & animi gratitudine peculiari, iis vtantur medijs, quæ ad gratiam consequendam Deus instituit & ordinavit. *Kem. pag. 63.* Cum præter fidem medium aliud agnoscant nullum, hanc enim solam siue nudam, siue signo vestitam, iustificare contendunt, alia verò media è medio tollunt omnia.

492. Si de mandato & promissione huius Sacramenti ex verbo DE I certi redderentur, se grato animo illud amplexuros. *Ibidem.* Vt cætera puta dogmata: An ex ipso certi non sunt verbo, quod Ecclesia Christi supra Petram fundata, non erreret? an eam audire non iubentur? An Ecclesia ipsa, quæ Columna & firmamentum est veritatis, Sacramentum hoc acceptasset tradidissetq; nisi à Christo & Apostolis accepisset? De Mandato vero & promissione Dei, Supr.

Matt. 16.

Matt. 18.

1. Tim. 3.

493. B. Thom. & alios asserere Scholasticos, ex scripturis probari non posse, quòd, quando, & vbi, Sacramentum hoc à Christo institutum fuerit. Quasi qui hoc asserunt, à Christo institutum esse negent? An ideo dicemus, Kemnitium hoc vel illud non instituisse, quia instituisse in scriptis eius non legimus, sed traditione duntaxat aliorum accepimus? Ex quibus, obsecro, probabimus scripturis, ipsas ab Apostolis mandato Christi scriptas & traditas esse scripturas? an non ex ipsa eorum traditione mandatum elicitur? Quæris (inquit Hieronymus) vbi scriptum sit? in Actibus Apostolorum: Sed si etiam scripturæ auctoritas non esset, totius orbis in hanc partem consensus, instar præcepti obtineret.

Millesexcenti Errores,

494. ^{Actor. 1.} Ridiculos esse Pontificios qui per Oleum Confirmationis, docent significari ignem, & per Balsamum species linguarum, in quibus spiritus sanctus in Apostolos descendit, cum nullam adinvicem habeant similitudinem aut cognationem. *Ibid.* Verum non minus per Oleum significari Spiritum sanctum, quam per ignem, quis nisi scripturarum ignarus ignorat? Quid enim aliud per unctionem, cuius frequens in scripturis mentio, intelligitur, nisi Spiritus sanctus?

^{Actor. 30.}
^{1. Ioan. 2.}

495. Pontificios docere, per Oleum significari ignem, quia nutrit ignem, cum baculus quercinus, fumo bene induratus, non minus nutriat ignem, quam oleum. *Ibid.* Atqui in scripturis sacris non legimus, per baculum significari Spiritum sanctum, sicut per oleum, quod ignem non solum nutrit, sed ut ignis res alias lucidas reddit. Quod si tam rigidi, Kemnitius & Heshusius sunt Lutherani, ut nec oleo nec balsamo emolliri queant, baculos si adhibeant quercinos, donec emollescant, num prohibebit quisquam?

496. Ineptè Pontificios balsamum comparare linguis. Sed obsecro, quæ similitudo, linguis cum igne? vel linguis igneis cum Spiritu sancto? An per suavem balsami odorem, lingua significari non potest, vel Spiritus? per linguam siquidem bonum vel retrum fidei & conscientia nostræ reddimus odorem, Odor enim, teste Apostolo, bonus sumus Christi. 2. Cor. 2.

497. Apostolos nequaquam voluisse, Impositionem manuum, ordinarium perpetuumque esse medium conferendæ gratiæ, sed hoc quo testimonio? an sufficit, quia Kemnitius dixit, *Suprà.*

Multos gratiam Confirmationis accepisse sine impositione manuum, ut Antiocheni, Act. 9. At multi quoque acceperunt gratiam sine baptismo, & Cœna, ut Cornelius. Neque enim ita alligavit gratiam suam Deus signis, quin sine iis, quibus velit, conferre possit, lege tamen ordinaria id nec factum aliquando est, nec fit.

498. Summa esse audaciam & temeritatem, tot & tanta

tribue.

tribuere materiali pinguedini, sine mandato, sine testimonio, sine promissione verbi Dei. *Ibid.* Pinguedinem vocat sacrum Chrisma, quod alij ipsius sectę complices foetidam vocant axungiam, vulgò Schmier/Wagenschmier. &c. neque enim talia ora, alia proferre possunt verba, quæ si apud Maiores ipsorum essent baculo quercino (vt eorum vtamur verbo) vel alia axungia peruncti fuissent. De promissione, vero mandatoque supra.

499. Vnctionem istam olei, esse contrà verbum Dei, eò quod Creature tribuatur effectus Spiritualis, quem nec ex natura sua, nec ex institutione habet diuina. *Ibid.* Atqui si ex natura haberet, Sacramentum Dei non esset, habere verò ex institutione diuina diximus.

500. Pontificiorum doctrinam de Confirmatione, contumeliosam esse baptismo, eumq; penitus enervare & euacuare à gratia. Atqui (vt sæpe) nullus detrahatur baptismo effectus, qui ei ex institutione sua competit.

501. B. Hieronymum scribere, Impositionem manuum Episcopi, magis vsurpari ob sacerdotij dignitatem, quàm ad legis necessitatem. *Kemn. pag. 72.* Cum eam ipsi nec propter hanc, nec propter illam vsurpent.

*In Dialog. con-
Lucif.*

502. Pontificios docere, non minus aliquem attrectatione Chrysmatis, quàm indigna sumptione Eucharistiæ supremam Dei incurere indignationem, sicut Faber quidam Episcopus, (inquit *Kemn. ibid.*) Viennæ, gehenna dignum iudicauit, qui calceos sacro oleo perunxerat. Sed si sine vilo discrimine omnia ab omnibus sunt contrectanda, & pro libidine & insolentia cuius conspurcanda & conculcanda, quæ religio? quis cultus erit, honorq; Dei & Sacramentorum? quæ seruabitur disciplina? An laturos ipsi, vt vel baptisteria eorum, vel Cœnæ temerè contrectentur, conspurcentur, & conculcentur symbola? Cum ergo scriptum sit, vt sancta sanctè habeantur, neq; porcis obiciantur & canibus, quomodo id vitio datur Pontificiis, si rebus sacris sum seruari volunt honorem? & minimè à quolibet attrectari patiantur & conspurcari?

Matth. 7.

503. Quicquid tandem sit de hoc Sacramento, inutilem esse & non necessariam ceremoniam. Puta: si Kemnitio credimus: Sin autem cæteris antè nos Theologis, Patribus, Conciliis, atq; adeo omnibus vbiuis gentium Christi fidelib⁹ aliter dicendum, aliter est docendum: Ecclesiam audire iube nur, & eos qui sedent super Cathedram, non alios. Matth. 18. 25. Deut. 17.

DE SACRAMENTO EVCHARISTIÆ.

*Ex Kemn. in 2.
part. Examin. d. 504.
pag. 75. eo què
seruat ordine.*

*Lutherani aucto-
res & fundatores
Caluinismi.*

TRistem & lamentabilem, eamq; perniciosam, & damnabilem controuersiam, hoc tempore à Sacramentariis fuisse excitatam, de reali, figurali & tropica præsentia Corporis Christi in Sacramento Eucharistiæ. *Kemn.* Cum perniciosi huius dogmatis etfi Zwinglius, vel Carolstadius, vel Caluinus est assertor, nemo tamen nisi ipse Lutherus, hoc tempore est auctor, qui primus palàm docuit, Sacramentum hoc non esse adorandum, Ex quo facile intulerunt illi, si adorandū non sit, Deum in eo realiter & corporaliter adesse non posse, quomodo enim si adest, adorari non debet? an Deus non est adorandus? Item, Panem non esse Corpus, sed In, Sub, & cum Pane esse Corpus, quod re ipsa aliud non est, quam panem esse figuram corporis, siue absentis siue præsentis. Deniq; hoc ipso loco, quid aliud intendit, vel contendit Kemnitius, quàm effectum huius Sacramenti, peccatorum putà remissionem, vel si quis est alius, non ipsi corpori, sed fidei duntaxat esse tribuendum? ita vt nullus fructus ex Sacramento percipiatur, nisi quantum fide apprehenditur & attrahitur: hoc autem quantum differat ab eo, quod Sacramentarij docent, nempè spiritualiter tantummodo per os fidei vel animæ corpus manducari, & vnumquemq; tantum in hoc Sacramento percipere, quantum fide percipit & at-

trahit,